INSTRUKCJA BHP OBSŁUGI: ŻURAW SAMOJEZDNY

instrukcja stanowiskowa (art. 237¹ § 2 Kodeksu pracy, § 41 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP)

Instrukcja nr		**Wersja / zmiana nr**	
Data opracowania		**Obowiązuje od**	

1. Pracodawca, maszyna i stanowisko

Pracodawca *nazwa i adres*			
Maszyna *żuraw samojezdny: producent, typ (kołowy, gąsienicowy, terenowy), nr ewidencyjny UDT, udźwig maks., długość wysięgnika, osprzęt*		**Nr fabryczny lub ewidencyjny**	
Stanowisko *kto obsługuje maszynę*		**Gdzie dostępna instrukcja** *np. przy maszynie, w kontenerze brygady*	

Opracował *imię, nazwisko, funkcja*		**Data i podpis**	
Zatwierdził *pracodawca lub osoba upoważniona*		**Data i podpis**	

☐ instrukcja producenta (DTR) maszyny (typ, wersja)
☐ karta oceny ryzyka zawodowego dla stanowiska (numer i data)

2. Zagrożenia przy obsłudze

☐ przewrócenie żurawia przy złym podparciu, słabym podłożu albo przeciążeniu
☐ upadek ładunku na ludzi, uderzenie ładunkiem przy obrocie
☐ kontakt wysięgnika, liny albo ładunku z napowietrzną linią energetyczną
☐ zgniecenie między platformą obrotową a konstrukcją obiektu albo stosem materiałów
☐ przygniecenie przez podporę przy wysuwaniu i opuszczaniu
☐ zderzenie z drugim żurawiem albo budynkiem w warunkach kolizyjnych
☐ wiatr, burza, gołoledź i praca po zmroku

3. Wymagania wobec pracownika i środki ochrony indywidualnej

☐ szkolenie wstępne BHP (instruktaż ogólny i stanowiskowy) i aktualne szkolenie okresowe
☐ aktualne orzeczenie lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na stanowisku
☐ zapoznanie z instrukcją producenta, oceną ryzyka i niniejszą instrukcją
☐ hełm ochronny i kamizelka ostrzegawcza poza kabiną
☐ obuwie ochronne, rękawice ochronne przy zawiesiach
☐ ochronniki słuchu według oceny ryzyka

4. Czynności przed rozpoczęciem pracy

- ☐ sprawdź swoje zaświadczenie kwalifikacyjne UDT: żurawie samojezdne, ważne 5 lat (zał. nr 3 tab. 1 lp. 3 rozp., Dz.U. 2019 poz. 1008)
- ☐ sprawdź decyzję UDT i termin badania okresowego: co rok (zał. nr 1 lp. 14 rozp., Dz.U. 2018 poz. 2176); dokumenty są przy żurawiu (§ 62 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ przeczytaj wpisy w dzienniku konserwacji; przegląd konserwacyjny co 30 dni, jeśli instrukcja nie mówi inaczej (zał. nr 2 lp. 10)
- ☐ sprawdź podłoże i nośność pod podporami: poza klinem odłamu wykopów, na podkładach według instrukcji eksploatacji (§ 5 ust. 1 rozp. o UTB)
- ☐ wysuń podpory według tabeli udźwigu; między platformą obrotową a obiektem albo stosem zostaw co najmniej 0,75 m (§ 89)
- ☐ zmierz odległość od linii napowietrznych: 3, 5, 10, 15 albo 30 m zależnie od napięcia, do najdalszego punktu z ładunkiem (§ 55 ust. 1 i 2); sprawdź sygnalizator napięcia (§ 55 ust. 4)
- ☐ przy pracy pod linią, dwoma żurawiami, w kolizji albo bez widoku drogi ładunku: szczegółowe warunki eksploatacji (§ 5 ust. 2 rozp. o UTB)
- ☐ sprawdź hamulce, ograniczniki, hak z zamknięciem gardzieli i zawiesia; wynik wpisz do dokumentacji (§ 70, § 75 rozp. o robotach budowlanych)

5. Zasady bezpiecznej pracy

- ☐ pracuj według instrukcji eksploatacji żurawia (§ 8 rozp., Dz.U. 2018 poz. 2176) i tabeli udźwigu z tablicy znamionowej (§ 88)
- ☐ nie przekraczaj dopuszczalnego obciążenia roboczego (§ 65)
- ☐ przenoś ładunek poziomo co najmniej 1 m nad przeszkodami (§ 91)
- ☐ zasięg haka co najmniej 0,5 m większy od środka masy elementu albo miejsca ułożenia (§ 93)
- ☐ nie przenoś ładunku nad ludźmi ani nad kabiną z kierowcą; kierowca opuszcza kabinę (§ 29 i 92)
- ☐ pracuj na sygnały jednego hakowego albo sygnalisty; przy braku łączności zatrzymaj ruch
- ☐ przy uszkodzeniu unieruchom żuraw i odłącz energię (§ 67)

6. Czynności po zakończeniu pracy

- ☐ opuść ładunek, zdejmij zawiesia; nie zostawiaj ładunku na haku (§ 90 pkt 3)
- ☐ złóż wysięgnik w pozycji transportowej i schowaj podpory
- ☐ zabezpiecz żuraw przed uruchomieniem przez osoby nieupoważnione
- ☐ zgłoś usterki i wpisz je do dokumentacji

7. Zakazy

- ☐ podnoszenie przedmiotów zamrożonych, zakleszczonych albo o nieznanej masie (§ 90 pkt 4 i 5)
- ☐ wyrywanie słupów i przeciąganie wagonów żurawiem (§ 90 pkt 4)
- ☐ podnoszenie przy ukośnym ułożeniu liny (§ 90 pkt 7)
- ☐ składowanie materiałów między skrajnią żurawia a obiektem, przechodzenie tam w czasie pracy (§ 90 pkt 1 i 2)
- ☐ praca bez podpór albo na podporach bez podkładów, z wyłączonym ogranicznikiem
- ☐ instalowanie dodatkowych lamp na konstrukcji żurawia (§ 90 pkt 6)

8. Sytuacje awaryjne

Pracownik niezwłocznie zawiadamia przełożonego o zauważonym wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia i ostrzega współpracowników oraz inne osoby w rejonie zagrożenia (art. 211 pkt 6 Kodeksu pracy). Przy bezpośrednim zagrożeniu dla zdrowia lub życia pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, a jeśli to nie usuwa zagrożenia, oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając niezwłocznie przełożonego (art. 210 § 1 i 2 Kodeksu pracy).

Sytuacja	Co robi pracownik
Przechył żurawia, zapadanie się podpory	
Kontakt z linią energetyczną	
Upadek ładunku, wypadek osoby w strefie	
Niebezpieczne uszkodzenie żurawia (zawiadomienie UDT, art. 19 ust. 1 ustawy)	

Numer alarmowy		**Przełożony** *imię, nazwisko, telefon*	
Osoba udzielająca pierwszej pomocy *imię, nazwisko, telefon*		**Apteczka, gaśnica, wyłącznik zasilania** *gdzie są*	

9. Zmiany instrukcji

Data	Zakres zmiany i przyczyna	Kto zmienił	Podpis

10. Potwierdzenie zapoznania z instrukcją

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wersja instrukcji	Data	Podpis
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					

Pracodawca wydaje szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące BHP na stanowiskach pracy (art. 237^4 § 2 Kodeksu pracy), a pracownik potwierdza w postaci papierowej lub elektronicznej zapoznanie się z przepisami i zasadami BHP (art. 237^4 § 3). Instrukcje dotyczące obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych pracodawca udostępnia pracownikom do stałego korzystania; powinny w sposób zrozumiały wskazywać czynności przed rozpoczęciem pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych (§ 41 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP). Treść techniczną dostosuj do instrukcji producenta i oceny ryzyka zawodowego. Żuraw samojezdny: § 5, 8, 9 i 18 ust. 1 pkt 5 oraz zał. nr 1 lp. 14 i zał. nr 2 lp. 10 rozporządzenia z 30 października 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 2176); decyzja, zawiadomienie i kwalifikacje: art. 14 ust. 1, art. 19 ust. 1 i art. 22 ust. 3 ustawy o dozorze technicznym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1194) oraz zał. nr 3 tab. 1 lp. 3 rozporządzenia Dz.U. 2019 poz. 1008; praca na budowie: § 29, 55, 61, 62, 65, 67, 70 i 88–93 rozporządzenia w sprawie BHP podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401).